

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nebrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo (administracija) in ekspedicija na starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrť leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrť leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Kravji dolini števil. 26.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Dualizem pred gosposko zbornico.

Ni še ravno toliko let, ko se je dualizem še v deveto nebó povzdigoval; vsi nemško-madžarski listi in parlamenti so se skušali v tem, kdo bo to sistemo više hvalil. Komaj deset let je dualizem star, in že so ga vsi sili, vsi mu odrekajo življenje. Te dni so ga pretresali v gosposki zbornici dunajski, in tam je knez Čartoriski izustil se, da ga ni vestnega človeka ne v Cisli, ne v Transli, kateri bi mogel dualizem, kakoršen je zdaj, hvaliti ali kako bodočnost mu prerokovati. Tudi Plener in Schmid sta se nepovoljno izrazila o avstro-ogerski nagodbi; vsi obžalujejo večne provizorije, in reklo se je, da tako težavnih preprirov in dogovorov, kakor se imajo vršiti med Avstrijo in Ogersko vsakih deset let, najmočnejša država ne more prenašati.

Od vseh strani se čujejo le pritožbe o dualizmu. Tudi Nemci so ga že do grla sili. Mi pa opozorujemo naše bralce na ta le moment: Ko je bil še dualizem v cvetu, ko sta bila Nemec in Mađjar še dobra prijatelja, in kedar so tačas slovenski listi ravno tako pisali o dualizmu, kakor zdaj govoré tudi nemški gospodje v gosposki zbornici, tačas so naše liste konfiskovali, „Tagblatt“ in „Laibacherica“ pa sta z dunajskimi listi vred povzdigovala dualizem, in strastno napadala slovenske liste, ki so že tačas to pisali, kar Nemci še le zdaj spregledujejo. Zdaj ko celó nemška gospóda dualizem popušča, zdaj naj bi „Tagblattov“ mož, če je dosleden in značajan, potegnil se za to, kar je pred leti toliko hvalil, in v boj se postavil nasproti onim nemškim bratom, ki o dualizmu slabo govorijo! Pa o

tega ne bo storil, ker ni imel nikoli samostojnega mnenja, ampak je vedno le to prežvekoval, kar je v dunajskih listih bral. In tak list hoče z nami polemizirati, in nas podučevati, ki imamo svoje mnenje in svoje pričanje, in ga tudi vselej dosledno zagovarjamo, med tem ko mora on vselej na „feld-ruf“ in na „schlagwort“ z Dunaja čakati!

Le eden gospodov v gosposki zbornici si je upal dualizem hvaliti, in ta je bil Blagotinšek-Kaiserfeld, on ki je iznašel „svinčene podplate“, mož slovenskega pokoljenja, dokaz, da so uskoki vedno najbolj zagrizeni. Se ve, da mož je bil eden botrov, ki so bili pri krstu dualizma. Pobjal je z vso zgovernostjo idejo osobne zveze (personalne unije), menj strastno je zavračal centralizem. Zagovarjal je pravo ogerske krone, na katero pravo je kralj ogerski prisegel. Českega prava, ki je ravno tako dobro in tudi od mnogih vladarjev potrjeno, pa se ve, da z besedico ni omenjal. Blagotinšek misli, da se Avstrija brez Ogorske ne more obdržati, da ta čudna država raztegajoča se od Črnovic do Kotora niti nema pravice do obstanka, ker si čudni mož ne more, ali bolje neče misliti poštenega federalizma. Polumescu podobna Cisla od Sučave do Kotora bi bila res čudna država, pa naj se uredi tako, kakor federalisti svetujemo, potem ne bo več tako čudna. Dalmacija naj se združi s Hrvatsko; iz Primorja, Kranjske in južnih delov Štajerske in Koroške naj se naredi Slemenija, Tirolska postane toliko samostojna, ko Slovenija, druge nemške dežele naredé eno skupino, Česka, Moravska in Šlezija zopet eno, Galicija in Bukovina pa peto skupino. Potem bi Avstrija obstajala iz teh le zaveznih držav: 1. Ogorska, 2. Česka, 3. nemška Avstrija, 4. Tirolska, 5. Slovenija,

6. Hrvatska, 7. Galicija. K Hrvatski se lahko pridruži Bosna, in kot novi udje bi lahko k tej zavezni državi na ta način, kakor n. pr. Bavarska in Saksonska k Nemčiji pristopile: Srbija, Črnagora, Rumunija in Bulgarija.

Le kot taka zavezna država ima Avstrija prihodnost, to trdijo vsi trezni politiki in vsi pravi prijatelji Avstrije in Habsburške dinastije. S posilno centralizacijo in s ponemčevanjem, kakor to zahtevajo nemškutarji in preterani nemcoljubje, s tem se le toliko doseže, da se vsi nenemški narodi od Avstrije odvrčajo, in prav s to nemškutarsko politiko smo zgubili ves vpliv pri vzhodnih narodih.

Pa zamorca je zastoj umivati, tako tudi naših nemcoljubov ne bomo prekrstili in pregovorili, da naj ne spravljajo Avstrijo ob veljavo in kredit; pa pustimo svetovni zgodovini in naravi njen tek, ona bo sama vničila, kar je gujilega in v življenje zbudila, kar ima pojoje življenja v sebi.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

Gosposka zbornica je 20. t. m. obravnavala novibankini načrt, kterega je sprejela vsega skupaj (en bloc), ne da bi se bila spustila v posebno razpravo. Proti postavi sta glasovala samo pl. Plener in grof Falkenhayn; grof Leo Thun, ki se je razprave vdeleževal, pri glasovanji ni bil navzoč.

Ogerska državna zbornica je 20. t. m. sprejela postavo o podaljšanju provizorične pogodbe; gosposka zbornica pa je obravnavala grofu Andrassyu dovoljenih 60 milj. gld. Grof Egidij Dessewffy je zahteval pojasnila o porabi teh denarjev, in Tisza je ponavljal, kar je o

Šola nekdanj in sedaj.

(Priproste črtice o šoli, učiteljih in učencih.)

(Dalje.)

Preden se obernem k srednjim šolam, naj povem še izgled poštenega očeta, kterega sem nedavno čital v „Čechu“. Njegov poredni sinko je učitelju hudo nagajal in bi bil imel zaprt biti. Toda mali porednež jo popiha domu. Oče zvedivši, kaj se je zgodilo, vzame šibo in jo sinku dobro namaha, potem mu da dolgo šibo v roke in moral jo je pred njim grede sam nesti v šolo gospodu učitelju. Tje prišedši oče učitelju izroči šibo in mu reče, da naj poredneža še on vpričo njega dobro našeska. Ko se je to zgodilo, mu veli šibo, ktero je otrok prinesel, v šoli obesiti na steno, in v njegovem imenu ter z njegovim pooblastilom njegovega sina hudo našibati, kadar bi kaj zakrivil. To je pomagalo in mali porednež bil je vkroten za vselej. Razuzdanost šolske mladeži, ki učiteljem in ljudem sploh že silno preseda, bila bi kmalo odpravljena, če bi vsi stariši tako ravnali, kakor ta vrli oče.

Če je pa že fante v ljudski šoli popol-

noma svest si, da mu učitelj s kaznimi ne sme do kože, je ta zavest še mnogo močnejša, ko je mladi gospodič stopil čez prag srednje šole. Ohej! zdaj smo pa gospodje! Po ulicah jih vidiš gizdalinsko stopati, nekterim jaha že „namosni jahač“ na nosu — ne iz potrebe, ampak zavoljo lepšega. Če sreča kacega profesorja, ki ni v njegovem razredu, se mu ne odkrije — nalašč ne; ako pa ima srečati svojega, se dela kakor da bi čakal, da ga bo profesor prej pozdravil. Ensko prevzetno se obnaša nasproti drugim, — zakaj ne? kje ima kaj odgoje? Kaj se mu pa tudi more zgoditi, če se prav vse to zve? Da je pri vsem tem vkljub pomnoženega števila šolskih ur napredek v poduku slabši od nekdanj, tudi to je nasledek nove šole, tega ne more nihče tajiti. Zavoljo predolzege sedenja v šoli, v kateri naj bodo ušesa vedno napeta, in zavoljo prevelike prostosti, ki jo vživa mladina zunaj šole, mine veselje do učenja, od tod tudi splošni slabši vspehi. Razun tega trpi tudi telesno zdravje, nekaj po tem, nekaj pa po razvadah, kterih se poprijema mladina veliko prežgodaj, posebno tobaka in pijače.

Tudi mi smo bili poredni in nagajali profesorjem ter tudi sem ter tje burke uganjali z njimi. Takih reči pa, kakor sedanja mladina, si nismo upali počenjati, ker je bila šolska disciplina vendar še bolj ostra in v navadi še marsikaka občutljiva kazen, ki je po liberalni šolski postavi zdaj odpravljena. Tudi nam je bilo mnogo reči prepovedanih, n. pr. tobak, obiskovanje gostilnic in gledišča brez nadzorstva ali spodobnega spremstva, pohajanje po mestu o ponočnih urah itd. Zdaj je to vse drugače, ker zunaj šole ni nobenega nadzorstva. Zato vidiš po ulicah v vsaki uri še mlade dečke s smodkami med zobmi, naletiš na - nje po gostilnicah in kavarnah, kjer se prav ponosno zabavajo z raznimi igrami, v gledišči jih dobiš pri igrav vsake vrste, če so še tako polzkega zadržaja, — saj gledišče je tudi zavod za izobraževanje. Sploh si šolska mladina še najnežnejših let privoščila zdaj že vse, do kar bi imela pravico še le po dokončanih vseh študijah.

Naj tudi o tem navedem nekaj izgledov iz življenja.

tej zadevi govoril v zbornici poslancev. Predlog bil je potem brez premembe sprejet.

Zarad bosenskih beguncev vrše se še vedno obravnave med Avstrijo in Turčijo, ki pripoznava, da ni zmožna zatreti bosenskega vstanka in da še toliko vojakov nima, kolikor bi jih za varstvo beguncev potrebovala. Razun tega bi morala beguncem dati tudi raznih semen, da bi zamogli svoja zemljišča obdelati in obsejati; pa primanjkuje ji za to potrebnih denarjev. Vsled tega bodo na Dunaju sestavili proračun, koliko da bi begunci pri povrnitvi v svojo domovino potrebovali za napravo potrebnega orodja in semen. Nikakor ne moremo misliti, da bi si hotela Avstrija, ki ni ravno v denarjih zakopana, te ogromne stroške nakladati — za Turčijo, ktera bi ji pri svoji velikanski siromašini nikdar ne mogla povrniti izdanih stroškov. Nam se marveč dozdeva, da bode Avstrija storila za — se, kar bode potrosila za Bosno, ktere po najnovejših razmerah nikakor ne sme in ne more prepustiti drugim, če hoče na vzhodu varovati in pospeševati svoje prave koristi. Tega mnenja je tudi dunajski dopisnik francoskega lista „Temps“, kteremu je telegrafično sporočil: Vsi ki so brez predsodkov, sodijo odgovor ministra Auersperga (na interpelacijo Poljakov) in govor Tiszov v ogerski zbornici kot pripravo na osvojitve Bosne in Hercegovine, in vsi izgovori, da vojaške priprave veljajo le brambi države, so zgolj diplomatske fraze.

Vnanje države.

Ruski poročnik grof Šuvalov je v Berlinu 20. t. m. imel prav dolge razgovore z državnim tajnikom Bülowom, in se je jako dolgo mudil tudi pri cesarju Viljemu. Popoldne se je odpeljal v Friedrichsruhe, kjer biva knez Bismark, da se tudi z njim o potrebnem pogovori. Veliki knez Nikolaj se poda v kopel v Baden-Baden ali kam drugam v porenskih pokrajinah, veliki knez Mihael pa se povrne nazaj v Tiflis. — O razmerah med Rusijo in Turčijo poroča „Pol. Corr.“ da so jako napete, in da bi se bile vojni 17. t. m. pri San Štefanu že skoraj sprijele, ker se je bila raznesla novica, da hočejo Rusi zasesti vse bosporsko pobrežje na strani evropski, kar je sultana boje tako razburilo, da je svojim vojakom dal povelje to s silo zabraniti, če bi bilo treba. Tudi angleški list „Times“ ima iz Carigrada neki telegram

od 19. t. m., ki malo upanja daje, da bi se mir ohranil; še nemško poročništvo, pravi, ki je o namenih Rusije najbolj podučeno, upanje na ohranitev miru stavlja le na to okoliščino, da se diplomatske zveze še niso pretrgale. Vradna „Agence Ruse“ pa tem vznemirovalnim novicam oporeka, češ, da se nalašč po svetu trosijo lažnjiva poročila, ktera je pa treba z veliko previdnostjo sprejeti, zlasti sedaj, ko se med vladami vrše obravnave o mirni rešitvi vseh zadev in se je treba vsega ogibati, kar bi znalo porazumljenje motiti. V Carigradu je velik nemir in bil je že boj med ljudstvom in vojaki, v katerem jih je bilo na obeh straneh nekaj ranjenih in ubitih. Dolžili so prejšnjega sultana, da je vse to provzročil, pa rekel, da z razsajalci ni v nobeni zvezi. Zna se tedaj zgoditi, da zasedejo Rusi Carigrad — v brambo sultana.

Angleške ladije z indijskimi vojaki so te dni došle v Portsaid in so se od ondod z njimi odpeljale na otok Malto. V zbornici poslancev se je Selborne zarad tega pritoževal rekši, da je protiustavno v mirnih časih indijske vojake rabiti izven Indije brez prejšnjega dovoljenja parlamentovega, ter je svojo trditev dokazoval z izgledi iz zgodovine. Glede vstanka na Kreti rekel je Northcote, da si vlada prav zelo prizadeva ohraniti premirje med Turki in vstajniki.

Nemška vlada začela je vsled napada na cesarja Viljema socijalnim demokratom oostro stopati na noge. Zavezni svet je sprejel od vlade pruske nasvetovani predlog zoper socijalne demokrate izpušitvi § 6, ki določuje najmanj trimesečen in daljši zapor za vse tiste, ki bi z besedo ali pisavo pospeševali socijalne demokratične namene in spodkopovali obstoječi pravni in nramni red. Ob enem je berlinsko policijsko predsedništvo prepovedalo ljudski shod, pri katerem so hoteli voliti enega pooblaščenca za socijalistični kongres v Goti. Dokler so bili socijalni demokrati vladi pruski potrebni, da je zamogla tem laglje pričeti in nadaljevati kulturno borbo proti katoličanom in cerkvi katoliški, jim je dajala potuho, zdaj pa, ko jih več ne potrebuje in je njihova moč začela presedati nji sami, jih hoče s silo zatreti in pripraviti ob vse, kar so si po velikem trudu pridobili: Toda težko bode vkrotila duhove, ktere je sama zbudila in vkrepila.

Izvirni dopisi.

Iz Kroke, 18. maja. „Če dregneš“ v sršenovo gnezdo, si v nevarnosti, da te ta hudi mrčes pikne. Dopisvalcu v Slovincu števil. 47 se je kakor „Poslanica“ v „Slovincu“ števil. 54 kaže pripetilo, da je dregnil v tako gnezdo.

Srdito so napadli neki „krčmarji“ in „mlajši“ zopet odbor posebno pa predsednika tukajšnje „Čitalnice“ in se s to omikanostjo hočejo predstaviti svetu kot vrli narodnjaki! Kdor pa razmere pri nas in večletno osebno mrzenje podpisalcev „Poslanice“ proti predsedniku „Čitalnice“ pozna kakor jaz, temu je pač jasno, kam pes taco moli, — in predsednik „Čitalnice“ nar bolj stori, ako onim „krčmarjem in „mlajšim“ nobenega odgovora ne da.

Pred nekaj časom bil je kak dopis iz našega trga v slovenskih listih „bela vrana“, sedaj pa, ko so eni narodnjaki osnovali „Čitalnico“, bi vredniki časopisev kmalu imeli dosti posla z dopisi o razprtijah temu društvu nasprotnne stranke, katera si glavo vbija, kako da bi se to društvo podrla. — Preverjeni pa smo, da bodo ljudje, ko sprevidijo, da se vse to godi iz zgolj mrženje do predsednika, obilno pristopili k „Čitalnici“, česar se sedaj na komando podpisalcev „poslanice“ še zdržati morajo. Žalostno je to, in omilovanja vredno, da je društveno življenje pri nas v tako slabem razvoju, al še bolj žalostno in resnično je to, da so pri nas kupčije tako slabe, da Bog pomagaj in da se zna, ako bode to še nekoliko časa trajalo, res kteremu primeriti, da zgubi premoženje, in v občini aktivno in pasivno volilno pravico! Da je to resnica, vemo sami najbolje, ker smo domači, in poznamo posamezne osebe in njih rezmere; nekteri imajo svoje težnje bolj za zagrinjalom nekteri pa bolj odkrito, in če bi to vsak natanko premislil in nar prej pred svojim pragom pomedel, mislim, da bi se mu tožilo očitati kaj drugemu, kateri se trudi, da si svoj kruh pošteno prisluži. —

K koncu naj še omenim, da se strinjamo popolnoma z ravnanjem predsednika čitalnice in si nikoli ni želeli, da bi pristopili kaki „kraljelci“ k družbi in nam motili mirne in prijetne zabave.

Dostavek vredništva. Prva dopisa o čitalnici v Kropi sta nam bila došla od dveh po-

Nekega dne sedim na vrtu znane gostilnice tik Ljubljane v mešani družbi gospá, gospic in gospodov. Kar se pridrvi truma mladih gospodov s smodkami med zobmi, čeravno bi bil še vsem bolje podal se maslen rožiček. Zlečejo nekaj miz skup in jih zasedejo kakor vrabci grm. Potem pijače na mize, a le veliko, prav veliko. Kmalu se začno obnašati in govoriti tako, da so naše gospe in gospodičine začele v stran gledati in zadnje celó rudečica oblivati. Ker je bilo že predebelo, kar so počenjali, stopi eden izmed nas k njim in jih posvari rekši jim, da naj ne pozabijo, da so v pošteni gostilni, ne pa v kakem „bajzeljnu“, ter jemljo ozir na nazoče ženske, kterim je njihovo obnašanje razžaljivo. Na to strašen vriš, tako, da res ni bilo več prestati nam. Šli smo, za nami posmehovanje, zlasti ker je bil gospod rekel, da nektare izmed njih pozná in vé, da so študentje. „O, le zatoži nas, le, haha! se že vsi tresemo.“ — je donelo med drugimi zabavljicami za nami. — Moj prijatelj, po pravici razdražen, pove to svojemu znancu, profesorju na istem zavodu. Kaj se je potem zgodilo, nisem zvedel; pač pa se je prav enak

prizor vršil par tednov pozneje na istem vrtu, le s tem razločkom, da so se nam mladiči še bolj posmehovali. Zapazil sem tudi, da se zdaj na javnih krajih bolj profesorji ogibajo učencev, kakor učenci profesorjev. „V to gostilnico ne gremo,“ sem slišal enega, „ker sèm zahajajo študentje.“

Tako obnašanje priča, če o drugem ne, gotovo o slabi odgoji doma in v šoli. To pripelje mladino tudi še na drugo pot. Do kacega četrtega, petega razreda še morda mara za šolske knjige, potem pa večina zagazi na vse drugo pot. Polzko berilo, primerne boljše materialno stanje, ker je več zaslužka in štípendij, obiskovanje zdaj čedalje bolj prepadajočega gledišča, gostilnic vsake vrste, domačih in javnih plesov, celó prezgodnje branje političnih in drugih časopisov — vse to jemlje mladenčem veselje do učenja, šola mu postaja pusta, zbudi se mu želja po popolni samostojnosti in tako popuščajo šole prezgodaj, če se jim ponudi le količkaj prilike do zaslužka, kaka še tako majhna službica. Mlado srce je nadepolno, ne ve še, kako osorno je življenje, kako težko je preživeti se pošteno, če nisi

vseh študij dovršil. Nasledek tega je cela vrsta tistih ljudi, ki se trgajo za majhne službe pisarjev, agentov itd., izmed kterih le malokdo pride do stanovitega zaslužka; taki veliko trpe, a vendar vedno slabo živijo; marsikteri se seznani z ječo. O boljši odgoji in ostrejšem nadzorstvu bi marsikak talent ne pogubil se in manj starišev bi jokalo za otroci, ki so se jim izvrgli — kolikor toliko po krivdi „liberalne“ šole. Žalostno, pa resnično.

Po sedanjí šoli postane mladež prenašlo zrela, zrela v slabem pomenu besede. Prisvoja si prekmalu skoro vse pravice in navade odrasčenega človeka. K tem spada posebno občevanje z drugim spolom, čegar nasledki — to mi bo vsak pritrdil — tako mladim ljudem nikakor niso na korist, ampak v hudo škodo, včasih v pogubo. Kdaj se je iz tega poglavja toliko slišalo, kakor sedaj? Pogosto se zgodi, da tak mladenič popusti ali mora popustiti šole in si podere vse poslopje prihodnosti. Vsega tega sicer ni kriva sedanja sistema po šolah, ali popolnoma nedolžna pa tudi ni, ker se preveč na uk, na odgojo pa premalo gleda.

(Konec sledi.)

štenih, nam osebno znanih mož, zato smo ju objavili, ne misleč, da bode to provzročilo tako neljubo polemiko, ktera navadno razprtijo med strankami širi, namesto da bi jo odpravila. Eden omenjenih gg. dopisnikov nam je zopet pisal in potrdil, kar je v današnjem dopisu povedanega, zlasti omenja, da je čitalnični predsednik pošten, miroljuben mož, ki je l. 1848 neprestrašeno razvil narodno zastavo ter bil od tistega časa sim že stirkat ali petkrat župan, sicer pa vedno prvi svetovalec. L. 1870 se je pa sam vsemu javnemu delovanju odpovedal, čeravno so mu prigovarjali, da naj še prevzame županstvo, ker je tačas mislil svoje premoženje prepustiti svojim sinovom. Potem se ve, da ne more imeti volilne pravice. G. dopisniku pri tej priliki omenimo, da vredništvo dopisu iz Kroke ni dostavilo nobenih besedi, in da stavek, nad katerim se on spodtika, in ktereга omenja poslanica, je ravno tako stal, ne v njegovem, ampak v drugem dopisu št. 47 „Slov.“, kakor se vsakdo lahko prepriča po izvirniku, ktereга vredništvo še hrani. S tem pa naj bo polemike zastran čitalnice v Kropi konec, pravi rodoljubi pa naj skrbе, da domača reč zarad tega nebene škode ne bo trpela.

Iz Prilišća na Hrvatskem, 17. maja. (Poslovalo od bivšega g. župnika v Preloki.) Primivši g. uredniče taj dopis, čuditi čete se, što Vam iz neznatna do sad (zdaj) u Hrvatskoj mjesta dolazi; no poradi sadržaja, koj je vriedan, da se na javnost iznese, mislim, da čete ga u Vašem cienjenom listu objelodaniti.

Prilišće u Hrvatskoj susjedna je fara Preloki u Kranjskoj. Obadvije tare u tolikoj su blizini, da narod bivši u jednoj pri ranjoj (ju-tranji), lahko može u drugu poldanjoj (k dopol-danski) sv. miši (maši) dospjeti, što mnogo put biva, da stari kod kuće (pri domu), a mladi u susjedstvu dužnosti kršćjanskoj zadovolja-vaju. Tim bogoljubnim obćenjem, a zatim iz-mjeničnom ženidbom (in medsebojnim ženito-vanjem) tako se narod ujedini, da ga po jeziku teško, a po nošnji pak nikako nije moći raz-poznati. Nije dakle čudo, ako iste misli, ista osjačanja (čutila), dapače (celo) istu ljubav prama (proti) istomu, goji jedan, što i drugi. Priliščan i Preloščan, rekao bi isti je narod, isto čuvstvo. — Da je tako, neka Vas g. ured-niče uvjeri sledeći dogodjaj.

Sedma godina teče, kako je Preloka do-bila za duhovnog pastira vriednu dušu, Ma-tiju Zarnika, kojega je vrlina uzrokom i ovomu dopisu.

Sluga božji, zauzet dušom i tjelom za svoje zvanje (poklic), odmah podošašću (do-hodu), prihvati (poprime) se Bogu mila in ne-trudiva posla. Dobra volja, čuda tvori (dela), u njega je bijaše, te predobiv na svoju ruku i puk (ljudstvo), zbilja (resna volja) počini ono, što čovjek uz sirotinju i zla ljeta nebi ni vjerovao, da se počiniti može.

Ja ću samo glavniije napomenuti (opom-niti), da se vidi, što brižan (skrben) pastir može, ako mu je stado (čeda) privrženo i vjerno.

Prva mu je bila briga (skrb), drveni svod (strop) u crkvi zamjeniti boltom (z obokom.) Zatim ukrasi (okinča) crkvu bojadisanimi (po-barvanimi) zidovi, dade načiniti dva pobočna (stranska) oltara, priskrbi orgulje, nabavi (na-pravi) božji grob, uredi i ozida groblje (po-kopališće) itd., pa sve u tih kukavnih sedam nepodpunih godinah (letih).

Reda i čistoće riedko gdje je bila naći (najti), kao što u preloškom hramu božjem,

pa to mu je i presvjetli Škof priznao prigodom (o priliki) lanjske firme, izraziv se vrlo po-hvalno o svemu.

Kako u crkvi, tako i u školi bijaše ne-umorni radivc (delavec), pravi službenik onoga, koj doživaaše (kliče) malene (male) k sebi. Nije bilo društva, ni prijateljstva, koje bi ga usta-vilo, da nejde medju milenike (ljubljenice) svoje, kada bi mu nesamo dužnost, no ikakova pri-lika došla obuki (k poduku) malenih (malih — otročičev).

To je bio uzor svećenik, nesamo u crkvi, školi, no i u društvenom i svakom obziru.

U kratko vrijeme (času), učinio je mnogo, fara ova dok god bude obstala, imati će ga u ustmenom predavanju (ustnem izročilu), kao alem (junaka) povjesti svoje. Nije dakle čudo, što puk (ljudstvo) plače (joka) za njim, što ga ljubi kao zjenicu (punčico) oko svoga, ne samo kranjac, nego i hrvat, Priliščan. —

Ah nesrećo! traga (sleđu) ti ne bilo, što si ubog ovaj narod znasla? Jož prošlu godinu oboli nam ljubimac, te po nagovoru lječnika u Septembru ode (odide) u Ljubljano, da zrak promeni: Dobrog vsaki rado ima, tu ga ob-ljube, nabajaju (pravijo), da je preložki zrak za njega smrt, neka gleda, ako hoće živiti, da bliže k Ljubljani dojde. Tko da se smrti neboji? On posluša, zamoli i želja mu bjé (bila) na našu žalost izpunjena. Dan rastanka (selitve) svane (napoči) tužan i čemeran za povjerenom mu stado (čedo), težak za znanice, prijatelje i štovatelje. — Taj nesretni dan bje 16. o. m. Pošto (ker) ga farnici ni obećajem, da će mu bir podvoztručiti (bire še enkrat toliko dati), ustaviti nemogahu (bje bo pre-kasno), odsluži ranu sv. misu, nerekav nikomu ništa, (odlučio bo je skromno otići (na tihem oditi), da neraztuži (ne užali) sebe i vjerne si ovce) ode (gre) u svoj stan. Kad se narod razidje, uzme put podnoge, (nastopi pot) brzim, no težkim i tronutim srcem. Htjede jadam žalosti izbjeći (vbežati), al ga nemine. Nje-koji opaziv (zapazi) odlazak, skoče u toranj (stolp), te udri zvoniti. Na glas zvona dohrli sa-svih stranah puk (prihiti od vseh strani ljudstvo) plačuć i cvileć, te ljubeć (poljubuje) u ruke i skut (obleko) svog dragana. Tužan to bijaše sprovod, koj se neda opisati. Starci i starice dolažahu (prišli so) za njim tja na hrvatsku stranu, samo, da ga još jednom vidi i zažele mu sretan put. Došav taj tužan sprevod do Kupe, nje koji ostanu na obali sprovadjajuć (spremljajuć) ga očima, dok jim u vidokrugu (iz oči) neznikne (ne zgine), a drugi podjoše (gređo) šnjim dalje. Sad zazvone zvona u Pri-lišću. Puk (ljudstvo) sakupljen v hrpe (gruče), neda mu, da prodje (odide), svaki hoće, da ga vidi, da mu ruku ljubi i da mu sretan put do-vikne (zakliče). Ovako sprevodjena (tako sprem-ljenega) dočeka ljepo vjerni mu prijatelj faj-meštar priliški, koj ga izprati (spremi) na svo-jih kolih u Karlovac, odkuda podje nađodredjeno si mjesto, a mi ostadosmo (ostali smo) susnih očijuh in žalostna srca.

S bogom Mate, zla kob nam Te uze
Al će uz nas biti Tvoj duh vrli,
Na rastanku (pri odhodu) probiše (zalivajo) nas suze
U duhu Tej pište (slavi) svaki grli,
I grlit će, za života svoga,
Sreću, zdravlje, želeć Ti od Boga.

Domace novice.

V Ljubljani, 23. maja.

(„Slov. Narod“) je bil včeraj zarad vvod-nega članka konfisciran.

(Hranilnica) bode imela jutri popoldne sejo, v kateri se bode določilo, kje da se zida

ново hranilnično poslopje. Za mesto bi bilo jako koristno, če bi se zidala na Kozlerjevem vrtu, ker dobi na ta način dve novi hiši in eno novo ulico, ki bi morda še sto let morala čakati na izvršitev, če se zamudi sedanja ugodna prilika.

(Huda nevihta) je v torek popoldne raz-sajata v okolici ljubljanski in v nekterih krajih se je bila celo vsula prav huda toča, ktero je bilo videti že pri kolodvoru ljubljanskem. Tudi v Znojmu na Moravskem imeli so 19. t. m. popoldne po 1. uri hudo nevihto s točo, ki je napravila v okolici veliko škode.

(Iz seje dežel. odbora 18. maja.) Vsled prošnje vaščanov iz Podcerkve in Nadleska na Notranjskem za pomoč zoper povodnje v Ložki dolini je deželni odbor sklenil, deželnega in-ženirja Vičelna poslati na ogled in preiskavo sveta Ložke doline, da potem poroča, kako bi se mogle povodnje brez ogromnih stroškov od-vrniti. — Predlogoma dotičnih krajnih in okraj-nih šolskih svetov se pritrdi, da se Jakob Koželj v nadučiteljski službi na dverazredni ljudski šoli v Črmošnjicah, — Janez Žerovnik pa v učiteljski službi na ljudski šoli v Begunjah pri Cerknici stalno potrdi. — O načertu po-stave, katera je bila leta 1875 po baronu Apfalternu v deželnem zboru predlagana zarad odveze posestev od bire in družih darov v denarnjih ali v naturi za cerkve, duhovne re-dove, županije in njih organe je deželni odbor sklenil, da on prihodnjemu dež. zboru ne stavi nobenega predloga. — Sklenilo se je, da se podeli izpraznjena Schellenburgova dijaška šti-pendija enemu dijaku Ljubljanske gimnazije. Sklenilo se je, da se v razstavo ročnih izdel-kov blaznih Dunajske Brindelfeldske blaznice, ki bode letos proti koncu leta, pošlje obris deželne blaznice (norišnice) na Studencu — in nekoliko izdelkov blaznih iz Kranjske blaznice.

Razne reči.

— Cesarica se bo 31. t. m. iz Dunaja podala v Mnihovo in od ondod v Feldafing, kjer ostane 4 tedne in kjer jo meseca junija obiše tudi cesarjevič Rudolf.

— Pri mestnih volitvah v Meranu zmagala je v III. razredu konservativna stranka z vsemi svojimi 6 kandidati; v I. razredu bili so trije in v II. razredu eden ob enem voljeni od konservativnih in liberalnih volilcev.

— V Zagrebu dobé ulice nova imena in hiše nove številke, ki se bodo v vsaki ulici pričele z nova in končale „Vienac“ in „Obzor“ se pritožujeta, da se je pri nazivanju novih ulic premalo pazilo na hrvatski jezik in so nektera imena jako nespretna, kakor „kame-nita vrata“, „bregovita ulica“, „pod kaptolskih vrat“, „Zrinjski trg“ namesto Zrinjskov trg itd.

— Sodnijska preiskava zoper Hödeln-a, ki je ustrelil na nemškega ce-sarja, ni še prav nič gotovega spravila na dan. Hödel vedno trdi, da ni hotel cesarja, ampak samega sebe ustreliti. Sklical se je tudi na neko pričo, kateri je bil ta svoj namen razodel, pa priča je rekla, da o tem nič ne ve, in da Hödelna natančneje ne pozna, ker sta le en-krat med seboj nekoliko govorila. Pa tudi na-sprotne priče nič zanesljivega ne morejo po-vedati. Neka žena trdi, da ga je videla z re-volverjem na cesarja meriti, neki vradnik pa priča, da ga je videl, ko je ravno z nasprotne strani, kakor je povedala žena, sprožil drugi strel na cesarja. Najvažnejša priča proti na-padniku je neki fotograf, ki je pripovedoval, da

je pred nekimi dnevi neki neznan človek prišel k njemu ter se dal fotografirati in naročil prav veliko podob s pristavkom, da naj jih fotograf še zase napravi mnogo, ker bode ž njimi imel prav dobro kupčijo. Ko Hödelna fotografu pokažejo, potrdi, da je to tisti človek, ki se je dal pri njem fotografirati.

— Imenovana sta: Anton Zadnik, okrajni tajnik v Krškem za oskrbnika ženske kaznilnice v Begunjah (zadnjič imenovani se je odpovedal), Alojzij Dlouby pa za prov. koncipista pri finančni direkciji.

— Obletnica bana Jelačica v Zagrebu, ki se je doslej vsako leto jako sijajno obhajala, je 20. t. m. minula čisto tiho. Pri spominku ni bilo cvetlic ne domoljubnih pesmi. Stari vdani serežan Joka, ki je vsako leto prihajal k zadušnicam v Novih dvorih, je vsled tega potožil: E, ni več „starih domorodcev.“ Kolikor mi pomnimo, pravi „Obzor“, bila je mladež — juristi — ki so pazili na to, da se narodni spomini proslavljajo. Ko se je pa modrovajoča mladež ohladila za narodne spomine, prevzelo je to skrb društvo „Kolo“, ki je pa letos na njo pozabilo. Dokler je bila narodna stranka v opoziciji, se je ona spominjala na take dogodke in spomine, sedaj je to skrb prepustila sedanji opoziciji, ki je pa pozabila spomniti se na ta spomin, da bo mogla tem laglje grajati narodno stranko. Toda če je narodna stranka zaslužila grajo, koliko več grajo zasluži opozicija, ki je zanemarila napraviti, kar drugim očita.

— Ogenj je 18. t. m. popoldne ob polu dveh v vasi Zemonu na Vipavskem uničil 7 hiš z drugimi poslopji vred in pogorelci so komaj rešili svojo živino, drugega pa prav malo. Ta nesreča jih je tem hujše zadela, ker so imeli že nekaj let sim navadno slabe letine.

— Perzijski šah imel je včeraj 22. t. m. dojeti v Petrograd.

— Ptujec prosil je nekoga, ki ga je srečal na cesti, naj mu denarja posodi. „Pa, jaz vas ne poznam,“ zavrne nagovorjeni. „Vsaj ravno zato,“ odgovori prosilec, „oni, ki me poznajo, mi nič več ne posodijo.“

— Obrekovalec vprašal je očeta, kakošnega rokodelstva bode dal učiti svojega sina. „Za dimnikarja ga bom dal izučiti.“ „Kaj vam ne pade v glavo, dragi moj; kaj pa je vzrok?“ „E, veste, zato, ker ga potem ne more nihče več očrtniti.“

Sprejeto porotnega sodišča.

Dalje.

20. t. m. sta se imela pred porotniki zagovarjati Anton Trobec in Tomaž Janša iz Polhovega Gradca zaradi požiganja. 3. februarja t. l. šla sta namreč iz Polhovega Gradca v Prapreče. Med potjo prižgal si je Trobec blizo Blaž Bečar-jevega kozolca svojo fajfo z žvepljenko, ktero je potem še gorečo po nasvetu svojega tovariša vtaknil v turšično slamo v Bečarjevem kozolcu, ki se je takoj vnela. Škode je imel posestnik 8. gld. 70 kr. Trobec je priznal, da je slamo zažgal, pa se je pri preiskovanju izgovarjal, da ga je tovariš Tomaž Janša k temu zapeljal. Janša temu odločno oporeka. Pred porotniki tudi Trobec priznava, da se ne spominja dobro, mu je li Janša svetoval žvepljenko vtakniti v slamo ali ne. Vsled tega porotniki Antona Trobeca požiganja enoglasno spoznajo za krivega, tovariša njegovega, Tomaža Janša, pa za nekrivega vdeležbe pri omenjenem hudodelstvu, in sodnija prvemu odloči 3 leta težke ječe, Tomaža Janša pa oprosti.

21. t. m. bi bila imela biti obravnava proti Juliji Paraubek zaradi goljufije. Pa zvečer 20.

t. m. je došlo iz Gradca v Ljubljano poročilo, da je zatoženka, ktero je imel neki graški odvetnik zagovarjati, zbolela in da vsled tega ne more priti k sodnijski obravnavi.

(Dalje sledi.)

Umrli so:

21. maja: Neža Uršič, čevlj. ž. 53 l., za jetiko. Johana Porenta, zaseb. o. 3 l., za vročinsko boleznijo.

Telegrafične denarne cene 22. maja.

Papirna renta 62.15 — Sreberna renta 65. — Zlata renta 71.85. — 1860letno državno posojilo 114. Bankine akcije 796 — Kreditne akcije 211.90 — London 121.55 — Srebro 105.35. — Ces. kr. cekini 5.73. — 20 frankov 9.71.

Denarstvene cene 21. maja.

Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	61.90	62.05
5% renta v srebru	64.80	64.95
4% renta v zlatu (davila prosta)	71.70	71.85
Srečke (lozi) 1854. l.	108.—	108.50
" " 1860. l. cel.	113.75	114.25
" " 1860. l. petinke	121.—	121.50
Premijski listi 1864. l.	140.70	141.25
Zemljiščne odveznice.		
Štajarske po 5%	98.50	99.50
Kranjske, koroške in primorske po 5%	90.—	91.—
Ogerske po 5%	79.40	80.—
Hrvaške in slavonske po 5%	84.50	85.50
Sedmogorške po 5%	76.50	76.75
Delnice (akcije).		
Nacionalne ban	796.—	798.—
Unionske bank	54.75	55.50
Kreditne akcije	213.—	213.25
Nižoavstr. eskomptne družbe	725.—	730.—
Anglo-avstr. banke	90.40	10.60
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	161.75	162.25
Tržaške " 100 " k. d.	120.—	121.—
" " 50 " " "	62.—	63.—
Budenske " 40 gld. a. v.	29.25	29.25
Salmove " 40 " " "	38.50	39.—
Palfi-jeve " 40 " " "	37.75	38.50
Clary-jeve " 40 " " "	29.50	30.50
St. Genois " 40 " " "	29.25	29.75
Windischgrätz-ove " 20 " " "	26.—	26.75
Waldstein-ove " 40 " " "	22.75	23.25
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.73	5.74
Napoleonsd'or	9.72	9.73
Srebro	105.75	105.5

Nova krčma pri „Črnogorcu“

na Poljanah št. 23,

je preskrbljena z najboljšim vinom različnih sort od 28 do 48 kr. liter, z dobrim pivom in okusnimi jedmi.

Slavno občinstvo se vabi uljudno k obilnemu obiskovanju. (2)

Najnovejša in najizvrstnejša podoba papeža

Leona XIII.,

oljnotis, v veliki obliki, 68 cent. visoka in 57 cent. široka, v krasnem pravem pozlačenem okviru se dobiva po 15 gld. (ki se zamorejo plačati tudi v treh mesečnih obrokih) pri

Karl Till-u,

(19) knjigarna in prodajalnica umotvorov, muzikalij in papirja v Ljubljani.

Najprimernejše darilce

za

pridne otroke

ste povesti:

1. Hanani, ali zadnji dnevi Jeruzalema, in

2. Zadnji dnevi Ogleja.

Knjižici obsegata okoli 180 strani in si dobivata mehko vezani po 30 kr. pri opravištvu „Slovenca“, ki po želji preskrbe tudi ličnejše vezanje. Kdor jih naroči deset, dobi eno knjižico po vrhu. (12)

Na Avstrijsko-Ogerskem in Nemškem je zavarovan

Wilhelm-ov

protiprotinski, protirevmatični čaj za čiščenje krvi kot

pomladansko zdravilo,

ktero so

kot edino zanesljivo zdravilo za čiščenje krvi

spoznali, preiskali in rabili: c. kr. vladni svetovalec in prvi učilni profesor dr. E. Feuzl, vodja botaničnega vrta na Dunaji itd. itd., prof. Oppolzer, dr. Van Kloger v Bukarešti, dr. Rust, na Dunaji, dr. Röder na Dunaji, dr. Johannes Müller zdravniški svetnik v Berlinu, dr. zdrav. A. Groyen v New-Yorku, dr. Raudnitz na Dunaju, dr. Hess v Berlinu, dr. Lehmann v Wiesenburgu, dr. Werner v Bratislavi, dr. Mallich v Grubis-emp. lji; praktični zdrav. Hilger v Nachlingu, Russeger v Abte-ku, Truchholz v Marzalyu, Janković v Nakafalvi, in mnogi drugi zdravniki

1. pri revmati nih napadih,
2. pri protinu,
3. pri trebuš. napadih pri ljudeh, ki veliko sedé,
4. pri raztegnjenih in zagnajenih jetrih,
5. pri spuščajih zlasti lišajih,
5. pri sifilitičnih bel-znih,
7. kot pripravno zdravilo pri rabljenji mineralnih voda zaradi omenjenih bolezni,
8. namesto mineral. voda pri omenjenih boleznih

Edino pravega izdeluje

Franc Wilhelm, lekar v Neunkirchen.

Zavitek za osemkratno rabo, po ukazu zdravnikovem pripravljeno, s podukom, kako se rabi, vraznih jezičih stane 1 gl., kolek in zavijanje 10 kr.

Svarilo Vsakdo naj se varuje pred ponarejenim čajem, ter naj zahteva vselej edino le „Wilhelmov protiprotinski protirevmatični čaj za čiščenje krvi“ (Wilhelms antiarthritisches antirheumatisches Blutreinigungsthee), ker so čaji, ki se nahajajo samo pod imenom protiprotinski protirevmatični čaj za čiščenje krvi samo ponarejene reči, ki naj se nikar ne kupujejo.

Da je za p. l. občinstvo prilicnejše, prodajajo pravi Wilhelmov protiprotinski protirevmatični čaj ti le gospodje:

V Ljubljani: Peter Lasnik; v Postojni: Jos Kupferschmidt, lekarničar; v Zagrebu: Sig. Mitlbach lekar; v Bologni: Giuseppe Betanji, lekar; v Bruku na Muri: Albert Langer, lekar; Bozenu Frans Waldmüller, lekar; v Bruneku: J. G. Mahl; v Belovaru: Rud. Svoboda, lekar; v Briksenu: Leonh. Staub, lekar; v Plibergu: Jan. Neusser lekar; v Celji: Baumbachova lekarna in Fr. Rauscher; v Korminu: Hermes Codolini, lekar; v Kortini: A. Cam. brazzi; v Deutsch-Landsbergu: Müllerjevi dediči; v Osekcu: J. C. pl. Dienes, lekar; in Jož. Go. betzky, lekar; v Fürstenfeldu: A. Schräckenbach, lekar; v Frohnleutenu: v Blumauer; v Brežah: O. Russeheim, lekar; in A. Aichinger, lekar; v Gorici: A. Franzoni, lekar; v Gradcu: J. Burgleitner, lekar; v Guttingu: S. Vatterl; v Grubišnem polji: Jos. Malich; v Gospiču: Valentin Vovk, lekar; v Grafendorfu: Jos. Kaiser; v Mohorju: Jos. M. Richter, lekar; v Hallu (na Tirolskem): Leop. pl. Aichinger, lekar; v Judenburgu: F. Senekovič; v Imenichu: J. Stapl, lekar; v Jmstu: Vilh. Deutsch, lekar; v Ivaniču: Ed. Tolovič, lekar; v Karlovcu: A. E. Katkič, lekar; in J. Benič; v Celovcu: Karl Klemenčič; v Kindsbergu: J. Karincič; v Kapfenbergu: Turner; v Knittelfeldu: Wilh. Vischner; v Kranji: Karl Savnik, lekar; v Liencu: Fr. pl. Erlach, lekar; v Leobnu: Jan. Pefereschy, lekar; v Mariboru: Alojzij Quandest; v Metliki: Alfred Matter, lekar; v Münzruschlagu: Jan. Danzer, lekar; v Muravi: Jan. Steyrer; v Mitrovici: A. Keistenovič; v Malsu: Ludvig Pöll, lekar; v Neumarktu (na Štajarskem): Karl Mally, lekar; v Otočcu: Edv. Tomaj, lekar; v Mozirji: Jan. Tribuš; v Ptuj: C. Girod, lekar; v Pečteru: dinu: L. C. Junginger; v Novem mestu: Dom. Rizzoli, lekar; v Roveredu: Rihard Thales, lekar; v Rottenmannu: Franz X. Illing, lekar; v Samoboru: F. Schwarz, lekar; v Sebniku: Peter Beres, lekar; v Strasburgu: J. V. Corton; v Št. Vidu: Julian Rippert; v Radgoni: Cezar E. Andrien, lekar; v Stainzu: V. Timoušek, lekar; v Zemunu: D. Jovanovič sin; v Šplitu: Venatio pl. Grazio, lekar; v Schlandersu: B. Würstl, lekar; v Trstu: Jak. Seravallo, lekar; v Tridentu: Ant. Santoni v Trebižu: Eug. Eberlin, lekar; v Belaku: Math. Fürst; v Vukovaru: A. Kravčević, lekar; v Vinkovcih: Fridr. Herzig, lekar; v Varaždinu: dr. A. Halter, lekar; v Slovenjem gradu: Jos. Kaligarič, lekar; in g. Kordik, lekar; v Slovenski Bistrici: Adam pl. Gutkovski, lekar; v Senji: Jos. Accurti, lekar; v Zadru: B. Andrijač lekar; v Zlataru: Jan. Pospišil, lekar. (3)